

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Dr. Mehmet MÜEZZİNOĞLU tarafından Anayasa'nın 98.Maddesi ve İç Tüzüğü'nün 99. Ve 96. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ünal DEMİRTAŞ

Zonguldak Milletvekili

Türkiye'de çalışma yaşamının hala çözülememiş ağır sorunlardan birisi de, meslek hastalıklarıdır. Meslek hastalıkları, 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda; Sigortalının çalıştırıldığı işin niteliğine göre, tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, sakatlık ve ruhi özrürlük halleri olarak, tanımlanmaktadır. Türkiye de meslek hastalıkları A Grubu Kimyasal Maddelerle Olan Meslek Hastalıkları, B Grubu Mesleki Cilt Hastalıkları, C Grubu Pnömonyozlar ve Mesleki Solunum Sistemi Hastalıkları, D Grubu Mesleki Bulaşıcı Hastalıkları, E Grubu Fiziksel Etkenlerle Olan Meslek Hastalıkları olarak 5 grubu ayrılmaktadır. Ülkemizde sadece Ankara, İstanbul ve Zonguldak'ta meslek hastalıkları hastanesi vardır.

Meslek Hastalıklarının %100'ü öngörülebilir ve önlenelirdir. Kontrol yöntemleri doğru şekilde uygulandığında ve gerekli risk yönetimi çalışmaları yapıldığında, işletmelerde meslek hastalıklarının önüne geçilebilir. Meslek hastalıklarının önlenmesi, hastalıklar meydana gelmeden önce risklerin tanımlanmasına ve tehlikelerin ortadan kaldırılmasına bağlıdır.

Ülkemizde İş Sağlığı ve Güvenliği alanındaki en büyük sorunlardan biri de, gerçek durumu yansıtmayan istatistiklerdir. Tanı ve bildirim aşamasındaki eksiklikler nedeniyle, Meslek Hastalıkları ile ilgili gerçek tablo maalesef ortaya çıkmamaktadır. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) nun yapmış olduğu açıklamada: "Her yıl işle ilgili kaza ve hastalıklarda dünyada 2,3 milyon kişinin hayatını kaybettiği ve 300 milyondan fazla iş kazası olduğu tahmin

edilmektedir. Fakat bu tahminler, sorunun boyutunu ve iş kazaları ve meslek hastalıklarının çalışanlar, aileler ve ekonomiler üzerine etkilerini yansıtmamaktadır.” denilmektedir.

Araştırmalar, hemen hemen tüm hastalıkların 100’ünün, en az 5’i ile en fazla 25’i mesleksi kökenli olduğunu göstermektedir. Uluslararası kuruluşlardan ILO ve Dünya Sağlık Örgütü WHO’nun da kabul ettiği parametreye göre, bir ülkede çalışma ortamlarının durumuna bağlı olmak üzere, her 1.000 kişiden en az 4, en çok 12 kişi de meslek hastalığı görülmesi beklenmektedir. Bu durum karşısında, kayıt dışı ile birlikte yaklaşık 18 milyon çalışanın bulunduğu ülkemizde yıllık en az 70 binin üzerinde meslek hastalığı tanısı konulması gerekir.

Ancak, Türkiye’de meslek hastalıkları verileri tanımı SGK üzerinden ve doğru şekilde yapılmadığı için istatistiklere çok azı yansımaktadır. SGK verilerine bakıldığında Meslek Hastalığı resmi rakamları yok denecek kadar azdır ve yıllara göre çalışan sayısının artmasına bağlı olarak artması gerekirken, azalmaktadır.

Bunun uygulamada birçok sebebi vardır. Ülkemizde “tıbbi meslek hastalıkları tanı sisteminin” olmaması, işyeri hekimlerinin işverenden ücret alarak işverene bağlı olarak çalışması, meslek hastalığının ortaya çıkması halinde işverenlerin tazminat ödeme riski ile karşı karşıya kalmaları nedeniyle işverenin meslek hastalığının hastaneye bildirilmesini engelleyebilmesi, kayıt dışı istihdam ve merdiven altı atölyeler, taşeron sisteminin yaygınlaşması, Türkiye’de sendikalaşmanın %10 düzeyinde olması, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müfettişlerinin işyerlerini sıklıkla ve yeterli düzeyde denetlememesi, meslek hastalığı tanısı konulmasının zorlu bir süreç olması ve işçilerin de kendilerine çalışamaz raporu verilmesi halinde işsiz kalacakları endişesi ile hastaneyi gitmek istememeleri gibi nedenlerle, ülkemizde meslek hastalıklarının çok önemli bir bölümü kayıt altına alınamamaktadır. Meslek hastalığına yakalananların ancak %1-1,5’u ancak resmi kayıtlara girmektedir.

ILO Verilerine göre; meslek hastalığından kaynaklanan ölüm sayısı, iş kazalarındaki ölüm sayısının 5-6 katı fazladır. 2016 yılında iş kazaları sonucu ölüm sayısı 1970 olarak açıklanmıştır. Buna göre 2016 yılında en az 10.000 kişinin meslek hastalığı sonucu yaşamını yitirdiği düşünülmektedir. Ancak meslek hastalığı sonucu vefat eden sayısı sgk verilerine göre yok denecek kadar düşüktür.

Yani maalesef Türkiye’de meslek hastalıkları gizlenmektedir. Oysa meslek hastalıkları konusundaki doğru verilerin tespit edilmesi, işçilerin hastalıklara yakalanmasını önleyecek ve hayatlarının kurtarılmasını sağlayacaktır. Bu sebeple Türkiye’de iş sağlığı ve iş güvenliği verilerinin toplanması ve kullanılmasının iyileştirilmesi gerekmektedir.

1982 Anayasasının 17. Maddesi ve Avrupa İnsan Hakları sözleşmesinin 2. Maddesi gereği işçilerin yaşam hakkı ve sağlığı devletçe korunmalıdır.

Bu bağlamda;

- 1- 2002 yılından bugüne kadar, yıllara göre ayrı ayrı meslek hastalığı şikayeti ile hastanelere kaç işçi müracaat etmiştir?
- 2- 2002 yılından bugüne kadar, yıllara göre ayrı ayrı meslek hastalığı tanısı konulan kaç işçi vardır?
- 3- Meslek hastalıkları tanı ve tespitindeki yasal süreç nedir? Hastalığa neden olan faktörler ile işyerindeki koşullar arasındaki illiyetin tespiti nasıl ve hangi uzmanlarca yapılmaktadır? İlliyetin tespiti için geçmişte kaç yıllık süre esas alınmaktadır?
- 4- Meslek hastalığı tanısı koyabilecek kurum ve kuruluşlar hangileridir? Sayıları ve kurumsal kapasiteleri mevcut çalışan sayısına göre yeterlimi dir? Meslek hastalıkları tanı ve tedavisinde uzmanlaşmış personel (doktor vs) sayısı nedir? Bu sayı sizce yeterli midir?
- 5- 2002 yılından bugüne kadar A Grubu Kimyasal Maddelerle Olan Meslek Hastalıkları tanısı konulan toplamda kaç işçi vardır?
- 6- 2002 yılından bugüne kadar B Grubu Mesleki Cilt Hastalıkları tanısı konulan toplamda kaç işçi vardır?
- 7- 2002 yılından bugüne kadar C Grubu Pnömonyozlar ve Mesleki Solunum Sistemi Hastalıkları tanısı konulan toplamda kaç işçi vardır?
- 8- 2002 yılından bugüne kadar D Grubu Mesleki Bulaşıcı Hastalıkları tanısı konulan toplamda kaç işçi vardır?
- 9- 2002 yılından bugüne kadar E Grubu Fiziksel Etkenlerle Olan Meslek Hastalıkları tanısı konulan toplamda kaç işçi vardır?
- 10-2002 yılından bugüne kadar, yıllara göre ayrı ayrı meslek hastalığı nedeniyle yaşamını yitiren kaç işçi vardır? Hangi iş kollarında yaşamlarını yitirmişlerdir?
- 11-2002 yılından bugüne kadar meslek hastalıkları nedeniyle iş gücünü kısmen yitiren ve malulen emekli olan toplamda kaç işçi vardır?
- 12-2002 yılından bugüne kadar meslek hastalıkları nedeniyle toplamda kaç işyeri denetlenmiştir?
- 13- Meslek hastalıklarına sebep işyeri ortam ve koşullarındaki risklere yönelik olarak bakanlığınızda özel bir denetim modeli veya programı var mıdır?

- 14- 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 25. Maddesinde tanımlanan hayati tehlikelere yönelik işin durdurulması yönündeki idari tedbirlerin uygulanmasında iş kazalarıyla birlikte meslek hastalığı riskleri de değerlendirilmekte midir?
- 15- 2002 yılından bugüne kadar yıllara göre ayrı ayrı iş sağlığı ve iş güvenliği mevzuatına uymamaları nedeniyle işyerlerine toplamda ne kadar idari para cezası kesilmiştir?
- 16- 2002 yılından bu güne kadar, ILO istatistiklerinde meslek hastalıkları sonucu ölümlerin sayıca çok fazla olduğu bilinmesine ve ülkemizde ise bu sayıların fazla olduğunun öngörülebilmesine rağmen kaç işyerinde meslek hastalıklarına yönelik durdurma tedbiri uygulanmıştır?